

sednik delavske zveze imata že sedaj odločitev pri volitvah v svojih rokah.

Mnoge posamične organizacije so jako vplivne, bogate in močne. Po dobri organizaciji in disciplini je najprvo bratstvo strojevodij, po bogastvu in številu članov je pa najprvo bratstvo tesarjev in mizarjev. Bratstvo zidarjev in kamnosekov se je izločilo iz drugih in doseglo lepe vspehe. Samo po sebi se razume, da sta plača in pa čas dala glavne točke borbe dela s kapitalom. Ta borba je v sedemdesetih in osemdesetih letih bila tako huda in prepri tako pogosti in rezki, da je naposled nanje morala obrniti svojo pozornost vlada in je leta 1884. osnoval kongres „Državno pisarno dela“, ki se je 1886. se premenila v samostojni oddelek zvezne vlade. Mnoge posamične države so tudi nastavile posredovalce dela, kateri imajo slediti takim preprirom, skušati jih odvrniti in poravnati in se sploh pečajo teoretično in praktično z delavskim vprašanjem. Poročila delavskega posredovalca novoyorške države so jako zanimive zaradi množine statističnih podatkov in zaradi dobrih in poravnalnih svetov, katere daje obema strankama, zaradi vspeha teh podatkov in pa vsestranskega preučanja vprašanja. Ne bodem se motil, če rečem, da več preprirov nastane zaradi delavskega časa, kakor zaradi vseh drugih uzrokov.

Včasih se delavska mezda poniža, včasih poviša po obojestranskim sporazumljenji, vsa nasprotja se poravnajo z obojestranskim prijenjanjem in sporazumljenjem, tako da v nekaterih industrijskih krajih še nikdar ni bilo štrajkov in sovražnih preprirov. V nekaterih krajih so pa že bili najupornejši in najhujši štrajki, pri katerih so z uličnimi izgredi, požiganjem in razruševanjem dragocenega imetja, včasih izpodkopali blagostanje, kakor pittsburški delavski punt 1877 leta. Amerikanci so sploh vstrajni in trdovratni; v nekaterih krajih Nove Anglije se vidijo sledovi teh narodnih lastnostij v podobi razdejanih tovarniških poslopij in zapuščenih sel. Gospodarji in delavci so se sprli, niso se mogli sporazumeti, in tovarno so prestavili v drugo mesto, pogosto celo v drugo državo — in gospodarji so pri tem prišli skoro na beraško palico, delavci pa morali zapustiti svoja domovja in raziti se na razne kraje. (Dalje sledi.)

Novice.

Zlata maša msgr. Luke Jerana.

Jutri 3. t. m. praznuje svojo zlato mašo jeden najzaslužnejših duhovnikov ljubljanske škofije, velečastiti gospod Luka Jeran, papežev častni kamornik in kanonik ljubljanskega stolnega kapitlja. Luka Jeran se je rodil dne 16. okt. 1818. leta v Javorjah nad Poljanami na Gorenjskem. V duhovnika je bil posvečen dne 3. avg. 1845. leta. Zgodaj je začel delovati na slovstvenem polju in je bil dober prijatelj pokojnega očeta

slovenskega naroda Janeza Bleiweisa, kateremu je prva leta precej pomagal pri uredništvu našega lista. Mnogo let pa že urejuje „Zgodnjo Danico“. Njegov slog se je vedno posebno odlikoval po svoji krepkosti. Luka Jeran je tudi gotovo jeden najučenejših slovenskih duhovnikov, posebno kar se tiče jezikov. Poleg mnogih evropskih jezikov, govori kaldejščino in arabščino, kajti pripravljaj se je za misijonarja v Afriki, katero njegovo željo so pa onemogočile neugodne njegove zdravstvene razmere. Zaradi tega je pa bilo tem vspešnejše njegovo delovanje v domovini. Poleg slovstvenega delovanja je pa posebno omeniti njega podpiranje slovenske učeče se mladine. V vseh stanovih delujejo za korist in čast narodovo možje, ki se imajo zahvaliti blagemu srcu Luke Jerana, da so se mogli izšolati. Slednje leto podpira Jeranova dij. miza veliko dijakov raznih učilišč v Ljubljani. Blagi gospod tudi ne dela razlike, katero srednjo šolo kdo pohaja, vse jednako podpira. On sam mnogo žrtvuje za učečo mladino, rekli bi skoro vse, kajti on ne zbira posvetnih zakladov in tudi zase mnogo ne potrebuje, poleg tega pa ne utrudljivo nabira. Zato mislimo, da govorimo vsem Slovincem prav iz srca, ako zakličemo ob zlati maši: Bog ohrani gospoda Luko Jerana še mnogo let in mu daj živemu in zdravemu ućakati še biserno mašo!

Deželni zbor kranjski.

V drugi seji dne 26. julija t. l. so stavili poslanci Grasselli in tovariši dva samostalna predloga. Prvi predlog gre na to, naj se odobri zakonski načrt, s katerim se da mestni občini eksproprijacijska pravica. Posl. Grasselli je utemeljeval nujnost tega predloga poudarjal, da je od pravice razlastitve odvisna mestna regulacija. Ker se ni predložil zbornici v posvetovanje nov stavbinski red, ki je po potresu prepotreben za Ljubljano, priporoča govornik, da se vsaj odstavek o razlastitveni pravici izloči iz bodočega novega stavbinskega reda in istega deželni zbor že zdaj potrdi, da bo Ljubljana vsaj precej zamogla z regulacijo pričeti. Drugi predlog meri na to, da se dovoli mestni občini ljubljanski, da sme iz posojila 500.000 gld. svoj čas dovoljenega v namen osuševanja baija in za nakup vojaškega oskrbovališča in bolnice v Ljubljani, porabiti začasno za regulacijo mesta delni znesek 300.000 gld. Posl. Grasselli poudarja, da ljubljansko mesto nujno potrebuje denar za regulacijo in priporoča, da se oba predloga odkazeta posebnemu odseku v pretres in poročanje. Predlogoma zbornica potrdi.

V III. seji dne 29. julija so stavili poslanci Hribar in tovariši nastopni samostalni predlog: Visoki deželni zbor naj sklene: a) Zgradba lokalne železnice, ki bi se na pripravnem kraju odcepila od južne železnične proge ter bi peljala na Vrhniko, smatra se z ozirom na posebne po letošnji potresni katastrofi provzročene razmere v Ljubljani za nujno. — b) Visoko c. kr. trgovsko ministerstvo se naprosi, da smatra to lokalno progo kot zgradbo v sili, naj torej v tem zmislu uravna udeležbo države pri zgradbenih troških in naj jo sprejme v zakonski načrt med one lokalno-železnične proge, ki se imajo dograditi v letu 1896. — c) Konsorciju, ki se je za zgradbo te proge osnoval na Vrhniki, dovoli se za napravo generalnega